

**Годишен доклад за дейността
Доклад на независимите одитори
Финансов отчет**

**Универсален пенсионен фонд
„ЦКБ – Сила”**

31 декември 2020 г.

Съдържание

	Страница
Годишен доклад за дейността	-
Доклад на независимите одитори	-
Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица	1
Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица	2
Отчет за паричните потоци	3
Пояснения към финансовия отчет	4

ЦКБ Сила

ДОКЛАД

**ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА УНИВЕРСАЛЕН
ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ – СИЛА“ ПРЕЗ 2020 ГОД.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

A. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ	3
B. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ	4
I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДОВЕТЕ.	4
II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА	5
III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ	8
IV. ДОХОДНОСТ НА АКТИВИТЕ	8
V. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА	9
G. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ	9

А. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Общият брой на осигурените лица с вноски към 31.12.2020 год. е **327 176**, което е с **3 310** души по малко спрямо 31.12.2019 год. От тях **66 756** са от подадени заявления, **114 100** са се прехвърлили от друг пенсионен фонд, а **146 320** са служебно разпределени.

За **1 307** лица, подали заявления за участие в ЦКБ-СИЛА – УПФ, НАП е подал информация, че отговарят на условията, но все още не е преведена вноската. **4 550** лица са служебно разпределени, но също още не са получили вноската.

Новите осигурени лица през 2020 година с постъпили вноски по партидите са **17 427**. От тях от подадени заявления са **888** осигурени, прехвърлени от друг фонд – **8 687**, прехвърлили от ДФГУДПС – **10** лица, служебно разпределените – **7 842** души.

През годината са подадени **464** заявления за участие в УПФ. От тях одобрени са **382**, от които за **29** лица все още не са постъпили вноски. Отказани от НАП са **66**, а непотвърдени са **16** заявления.

Средният размер на осигурителните вноски през годината е **67.78** лв.

Еднократно са изплатени сумите на наследниците на **472** починали осигурени лица.

През 2020 год. **1690** лица са променили осигуряването си от УПФ във фонд „Пенсии“ по реда на чл. 4б от КСО.

През годината в други универсални фондове, управлявани от други пенсионни дружества са се прехвърлили **18 575** осигурени лица, от тях **1** лице към схеми на ЕС.

№ по РЕД	ПОКАЗАТЕЛ	Брой
1.	Осигурени лица към 31.12.2020 год.	327 176
2.	Новоосигурени лица за периода от 01.01.2020 год. до 31.12.2020 год.	17 427
2.1.	Нови осигурени с подадени заявления	888
2.2.	Нови осигурени от служебно разпределение	7 842
2.3.	Прехвърлени осигурени лица от друг фонд	8 687
2.4.	Прехвърлени лица от ДФГУДПС по чл.124а от КСО	10
3.	Подадени заявления за периода 01.01.2020 г. 31.12.2020 г.	464
3.1.	Одобрени нови заявления	382
3.2.	Отказани нови заявления	66
3.3.	Нови заявления с неясен статус	16
4.	Еднократно изплатени при настъпил осигурителен случай	472
5.	Закрити партиди на лица променили осигуряването по чл. 4б	1 690
6.	Прехвърлени в други фондове	18 575
№ по РЕД	ПОКАЗАТЕЛ	лв.
1.	СРЕДЕН РАЗМЕР НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ ВНОСКИ	67.78

Б. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ

I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДОВЕТЕ.

Към 31.12.2020 год. постъпленията във фонда са в размер на 201 066 хил. лв. От тях 138 314 хил. лв. са постъпленията от осигурителни вноски, а 24 526 хил. лв. е размерът на дохода от инвестиране на средствата на фонда. От други фондове са прехвърлени 38 144 хил. лв., а средствата на лицата възобновили осигуряването си в УПФ са в размер на 80 хил. лв. „Други увеличения“ във фонда възлизат на 2 хил. лв.

От фонда са изплатени, както следва: на други пенсионни фондове за лица, прехвърлени към тях – 73 877 хил. лв., от тях 17 хил. лв. са прехвърлени към схеми на ЕС, променили осигуряването си по реда на чл.4б от КСО – 14 110 хил. лв., на наследници на починали осигурени лица – 2 385 хил. лв., еднократно плащане на осигурени лица - 370 хил. лв., а прехвърлените средства към пенсионния резерв, воден в Дружеството, са в размер на 86 хил. лв. Начислените такси и удръжки за Дружеството са 14 646 хил. лв., от тях: 5 459 хил. лв. от осигурителни вноски и 9 459 хил. лв. инвестиционна такса.

Стойността на нетните активи към 31.12.2020 год. е 1 330 708 хил. лв. Увеличението спрямо 2019 год. е 95 592 хил. лв. или 7,74 %.

ДИНАМИКА В НЕТНАТА СТОЙНОСТ НА АКТИВИТЕ НА ФОНДА

№ по ред	Наименование	УПФ		
		2020	2019	Сравн. Сума
I	Нетни активи в началото на периода	1,235,116	1,087,738	147,378
II	Увеличения	201,066	232,886	-31,820
1	Постъпления от осигурителни вноски	138,314	133,716	4,598
2	Прехвърлени средства от други пенсионни фондове	38,144	40,437	-2,293
2.1.	В т.ч. прехвърлени от пенсионни схеми на ЕС	-	2	-2
3	Средства на лица възобновили осигуряването си в УПФ по реда на чл.124а от КСО	80	86	-8
4	Доход от инвестиране на средствата на Фонда	24,526	58,847	-34,121
5	Преведени лихви от НАП	-	-	-
6	Други увеличения	2	-	2
III	Намаления	105,474	85,508	-19,966
1	Изплатени пенсии	-	-	-
2	Изплатени средства еднократно или разсрочено на осигурени лица, придобили право на пенсия	-	-	-
3	Изтеглени средства от осигурени лица	370	206	-164
4	Изплатени средства на наследници на осигурени лица	2,385	1,864	-521
5	Прехвърлени средства на други пенсионни фондове	73,877	59,933	-13,944
5.1.	В т.ч. прехвърлени към пенсионни схеми на ЕС	17	2	-15
6	Средства на лица променили осигуряването си по реда на чл.4б от КСО	14,110	9,733	-4,377
7	Прехвърлени средства към пенсионния резерв	86	50	-38
8	Изплатени такси на дружеството, в т.ч.	14,646	13,722	-924
8.1.	- удръжки от осигурителни вноски	5,187	5,016	-171
8.2.	- инвестиционна такса	9,459	8,706	-753
8.3.	- други такси	-	-	-
IV	Нетни активи в края на периода	1,330,708	1,235,116	95,592

II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА

През 2020 год. станахме свидетели на основното събитие, което повлия на световните капиталови пазари – глобалната пандемия от Covid-19. Пандемията започна своето развитие от Китайския град Ухан и в края на февруари и началото на месец март се пренесе на Европейския континент. Последвалите събития в Европа, като затварянето на промишлени предприятия, магазини и търговски центрове, хотели, прекратяването на полети, затварянето на граници и т.н. имаха съществено значение за живота на хората. За финансовите пазари годината също премина изцяло под знака на тази глобална пандемия. Освен това обаче имаше и други събития, които оказаха влияние на капиталовите пазари, като:

✓ Продължаващото икономическо противопоставяне между САЩ и Китай, митническата политика на САЩ, спрямо някои от основните си търговски партньори - през първата половина на годината търговската война между САЩ и Китай продължи.

✓ Паричната политика на Федералния резерв и Европейската Централна Банка, както и предприетите извънредни действия и спасителни програми във връзка с пандемията от Covid-19 - през 2020 год. Федералният резерв на САЩ два пъти понижи основния си лихвен процент, първия път с 50 базисни пункта, а втория със 100 базисни пункта. В края на годината лихвата е в диапазона 0.00% - 0.25%. Европейската Централна Банка не промени през цялата година лихвата при която търговските банки депозират средствата си при нея, - 50 базисни пункта. Също така Европейската Централна Банка продължи програмата по изкупуването на държавен и корпоративен дълг и поддържане на висока ликвидност в банковата система..

✓ Преговорите за излизането на Великобритания от Европейския съюз и постигане на споразумение за параметрите на сделката.

✓ Разработките на ваксини против вируса SARS Cov-2

В Европа индексите на капиталовите пазари отбелязаха предимно спадове през 2020 год.

В Австрия основният индекс ATX-Austria е със спад от 12.76%.

Във Великобритания водещият индекс FTSE 100 - UK приключи годината на нива от 6 460.52 пункта или спад от 14.34%.

В Германия водещият индекс DAX - 30 приключи годината на нива от 13 718.78 пункта или с ръст от 3.55%.

Във Франция основният индекс CAC - 40 отчете спад от 7.14% и завърши годината на ниво от 5 551.41 пункта.

В Белгия основният индекс BEL - 20 отчете спад от 8.46% и завърши годината на ниво от 3 621.28 пункта.

В Холандия основният индекс AEX - 25 отчете ръст от 3.31% и завърши годината на ниво от 624.61 пункта.

Индексът Euro STOXX50, включващ петдесетте компании „сини чипове“ в Европа отчете спад от 5.14% и завърши годината на ниво от 3 552.64 пункта.

Водещите индекси в САЩ отчетоха повишения, като S&P 500 завърши годината с ръст от 16.26% при ниво 3 756.07 пункта. В същия тренд се движеше и водещият DJIA, като достигна ниво от 30 606.48 пункта или увеличение от 7.25% спрямо предходната 2019 г. Технологичният индекс NASDAQ отчете ръст от 43.64%, достигайки 12 888.28 пункта.

В България индексите SOFIX, BGBX40 и BG TR 30 отчетоха спад със съответно 21.23% , 9.34% и 3.31%. Повишение отчете индексът BG REIT с ръст от 5.89%.

ИНДЕКСИ: БЪЛГАРИЯ, ЕВРОПА И САЩ

Индекс	31.12.2020	31.12.2019	Изменение (%)
SOFIX	447.53	568.14	-21.23%
BGBX 40	101.38	111.83	-9.34%
BG REIT	137.69	130.03	5.89%
BG TR 30	499.17	516.28	-3.31%
FTSE 100 -UK	6,460.52	7,642.44	-14.34%
DAX - Germany	13,718.78	13,249.01	3.55%
CAC 40- France	5,551.41	5,978.06	-7.14%
ATX-Austria	2,780.44	3,186.94	-12.76%
AEX-Amsterdam	624.61	604.58	3.31%
Euro STOXX50 Pr	3,552.64	3,745.15	-5.14%
BEL 20 - Belgium	3,821.28	3,956.83	-8.46%
DJIA - USA	30,606.48	28,538.44	7.25%
SP 500 - USA	3,758.07	3,230.78	18.26%
NASDAQ - USA	12,888.28	8,972.80	43.64%

Общата пазарна капитализация на българския капиталов пазар в края на 2020 год. отбелязва ръст със 1.61% до 28,3 млрд. лв. спрямо предходната година. Броят на сделките на регулиран пазар за изминалата година е 61 173 и отбелязва ръст от 43% спрямо 2019 г. На 397 млн. лв. възлиза оборотът на БФБ, като това е със 32% повече на годишна база.

ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЯ (лв.)

Основен пазар	Декември 2020	Декември 2019	Изменение (%)
Сегмент акции Premium	1,329,406,818	1,796,413,438	-26.00%
Сегмент акции Standard	6,671,968,126	6,314,927,203	5.65%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	783,338,674	786,013,129	-0.34%
Алтернативен пазар			
Сегмент акции	19,041,883,565	18,590,657,187.70	2.43%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	528,111,054	416,525,845.38	26.79%
ОБЩО:	28,354,606,237	27,804,636,803	1.61%

През 2020 год. при инвестирането на средствата на Фонда, усилията ни бяха насочени към постигането на оптимално равнище на доходност от активите, при минимална до средна степен на риск. При инвестирането и съобразно Инвестиционната политика на Фонда се отчиташе повишената волатилност на международните капиталови пазари свързана с развитието на глобалната пандемия от Covid-19, паричната политика на Европейската Централна Банка и Федералния Резерв на САЩ, както и политическия риск, свързан с Брекзит и споразумението за излизане на Великобритания от Европейския съюз. В търсенето на инвестиционни възможности се ръководехме от принципите, залегнали в Кодекса за социално осигуряване, а именно надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация. Инвестициите бяха насочени както към ценни книжа търгувани на международните пазари, така и към ценни книжа на българския капиталов пазар, сделки с ДЦК, емитирани от Министерство на финансите, държави членки на Европейски съюз, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки.

На международните финансови пазари Фонда търгува с дългови ценни книжа с различен матуритет, в щатски долари и евро, издадени от Република България, Република Румъния, Република Турция, Република Полша, Република Хърватия, Европейската Инвестиционна Банка.

През 2020 год. БНБ проведе седем аукциона на следните дати: 13.01.2020, 27.01.2020, 10.02.2020, 24.02.2020, 06.04.2020, 13.04.2020 и 27.04.2020 год. Беше емитирана емисия № BG2030020114/15.01.2020 (пет години лихвоносни съкровищни облигации) с падеж 15.01.2025 год.

ДОКЛАД ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ - СИПА“ ПРЕЗ 2020 ГОД.

В края на 2020 год. дялът в ДЦК и дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ е в размер на 31,87% от активите на Фонда.

През годината участвахме в записването на обезпечени корпоративни облигации, за които в решението на общото събрание на акционерите и в предложението за сключване на облигационен заем е поето задължение да се иска приемане и те да бъдат приети за търговия на регулиран пазар в срок, не по-дълъг от 6 месеца от издаването им с емитенти Родна земя Холдинг АД, Велграф Асет Мениджмънт АД, Север Холдинг АД и Български фонд за вземания АДСИЦ. Инвестициите общо в корпоративни облигации, емитирани както от български, така и от чужди емитенти е в размер на 17,41% от активите на Фонда.

През 2020 г. фондовете се възползваха и търгуваха с първокласни Европейски и Американски акции с добра дивидентна доходност на компании от Германия, Франция, Холандия, Белгия, Австрия, Швейцария и САЩ, като Apple INC, Axa SA, Bayer AG, BNP Paribas, Carrefour SA, Coca-Cola INC, Continental AG, Credit Agricole SA, Danone, Deutsche Telekom AG, Engie SA, EON SE, ING Group, Nestle SA, Novartis AG, Ontex Group, Oracle Corp, Peugeot SA, Pfizer INC, Proximus SA, RTL Group AG, RWE AG, Siltronic AG, Telekom Austria AG, Total SA, Unibail Rodamco, Valeo SA, Veolia SA и други. Дялът в АКЦИИ – български и чуждестранни, включително акции на дружества със специална инвестиционна цел към края на отчетния период по фондове е в размер 25,58% от активите на Фонда.

Дялът на КИС, включително чужди ETF и АИФ, е в размер на 14,05% от активите на Фонда.

Към края на 2020 год. инвестициите в недвижими имоти са в размер на 4,41% от активите на Фонда.

През годината не са правени инвестиции в банкови депозити.

Относителен дял на активите (хил. лв.)

	Наименование на актива	УПФ					
		2020		2019		Разлика	
		Сума	%	Сума	%	Сума	%
1	Ценни книжа издадени или гарантирани от държавата	33,819	2.50	60,998	4.87	-27,179	-2.37
2	Акции	148,153	10.94	133,968	10.69	14,185	0.25
3	Акции и дялове на КИС и АИФ	173,638	12.83	170,909	13.64	2,729	-0.81
4	Корпоративни облигации	186,061	13.74	177,970	14.21	8,091	-0.46
5	Банкови депозити	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6	Инвестиции в чужбина	661,909	48.90	579,190	46.23	82,719	2.66
6.1	ЦК издадени или гарантирани от държави членки, централните им банки, държави посочени в наредба на КФН, от ЕЦ и/или ЕИБ	397,548	29.37	459,910	36.71	-62,362	-7.34
6.2	Акции	198,103	14.63	64,414	5.14	133,689	9.49
6.3	Акции и дялове на КИС и АИФ	16,621	1.23	3,720	0.30	12,901	0.93
6.4	Корпоративни облигации	49,637	3.67	51,146	4.08	-1,509	-0.42
7	Инвестиционни имоти	59,642	4.41	58,925	4.70	717	-0.30
8	Вземания	29,685	2.19	27,519	2.20	2,166	-0.00
9	Парични средства по разплащателни сметки	60,771	4.48	43,382	3.46	17,389	1.03
	Общо	1,353,678	100.00	1,252,861	100.00	100,817	0.00

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ

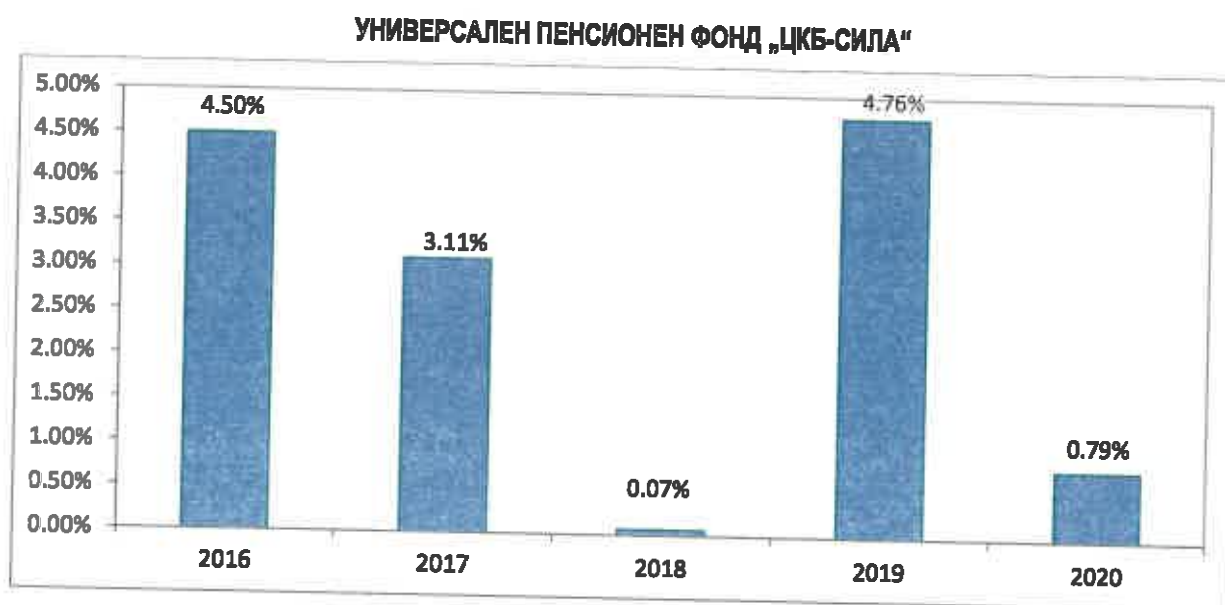
През отчетния период при инвестирането на средствата и управлението на портфейлите продължихме стриктно да спазваме нормативните изисквания на Кодекса за социално осигуряване.

IV. ДОХОДНОСТ НА АКТИВИТЕ

Доходността от управление на активите на Фонда за пет годишен период 2016 - 2020 год. на годишна база е следната:

ФОНД	2016	2017	2018	2019	2020
УНИВЕРСАЛЕН ПФ	4.50%	3.11%	0.07%	4.76%	0.79%

В. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА

Основните финансови рискове в дейността през 2020 г. бяха рисковете свързани с финансовите инструменти в които са инвестирани активите на Фонда. Всички те в бяха повлияния от избухналата световна пандемия от COVID-19. Като такива могат да бъдат посочени:

- пазарен риск- представлява рискът от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност в следствие на бъдещи промени в пазарните условия. Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство.

- валутен риск- риск при сключването на сделки в чуждестранна валута. Валутният риск се измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута различна от Лев и Евро като процент от нетните активи на Фонда.

- лихвен риск- дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите. Процедурите по управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

- ценови риск- основният ценови риск, на който е изложен Фондът е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа.

- кредитен риск- При управление на кредитния риск ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти. При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти.

Г. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ

Основна цел пред ръководството на ПОАД „ЦКБ - Сила“ АД през 2020 год. ще бъде запазване на пазарния дял на Фонда в контекста на променената конкурентна среда. Това ще бъде много важно, за да се предотврати намаляване, както на активите на фондовете, така и на броя на осигурените лица. Усилията ни при инвестиране на средствата на осигурените лица ще бъдат насочени към адекватно управление в зависимост от прогнозите за динамичен финансов пазар не само в България, а в световен аспект, с оглед постигането на умерена доходност при разумни нива на риска.

Изпълнителни директори на ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД:

САВА СТОЙНОВ

ГЕОРГИ ТОДОРОВ

КИРИЛ ЧЕРВЕНКОВ

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Универсален пенсионен фонд „ЦКБ-Сила“ („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2020 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи оповестяване на съществените счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2020 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващото го дружество ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД („Дружеството“) в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние смятаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Оценка по справедлива стойност на финансови активи

Както е оповестено в Приложения № 6 и 17 на финансовия отчет балансовата стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 1,203,580 хил. лв. към 31 декември 2020. Това представлява 88.91% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.

Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники. То се извършва в съответствие с изискванията на пенсионното законодателство, вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество и съгласно изискванията на МСФО 13 Оценяване по справедлива стойност.

Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.

Поради значимостта на горепосочените обстоятелства, както и поради влиянието, което пандемията COVID-19 оказва върху тези оценки и допускания, ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на инвестициите на Фонда е ключов одиторски въпрос.

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведенния от нас одит

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:

- Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда.
- Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност.
- Нашите одиторски процедури включиха и следното:
 - а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Дружеството, относно свързаните процеси по оценяването;
 - б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка);
 - в) проучващи запитвания, отправени към експертите на Дружеството относно ефекта от пандемията COVID-19 върху: инвестиционната дейност на Фонда, управлението на пряко свързаните рискове, оценката на инвестициите по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата; анализи и сравнение с развитието на финансовите пазари;
 - г) анализи на движението на финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината;

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

д) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата;

е) детайлен тест по същество, свързан с изпълнението на сделките с финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

ж) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на финансовите активи по счетоводни регистри към 31 декември 2020 година до данните от полученото писмо;

з) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество на оценката по справедлива стойност на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2020 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;

и) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регулаторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;

й) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;

к) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на

Ключов одиторски въпрос**Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит**

Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Дружеството („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Дружеството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Дружеството („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одиторите в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 година на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД, проведено на 29 юни 2020 година, за период от една година.

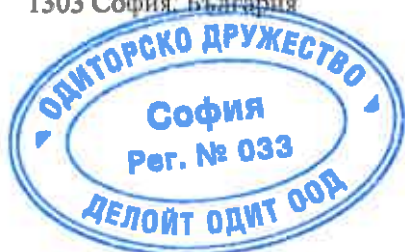
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 година на Фонда представлява трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Дружеството на 31 март 2021 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващото го Дружество.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД са предоставили следните услуги на Дружеството и управляваните от него фондове, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Дружеството:
 - Договорени процедури върху годишните финансови отчети за надзорни цели, изготвени съгласно Наредба 63 на Комисията за финансов надзор, на Дружеството и Фондовете за годината, приключваща на 31 декември 2020, съгласно МСССУ 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация” и в съответствие с Насоки, утвърдени от ИДБС, за изготвяне на доклад за фактически констатации от регистрираните одитори на пенсионноосигурителното Дружество и на управляваните от него пенсионни фондове за допълнително пенсионно осигуряване във връзка с чл. 187, ал. 3, т.2 на Кодекса за социално осигуряване (КСО);
 - Договорени процедури върху съответствието на системата за управление с изискванията на КСО и актовете по прилагането му съгласно МСССУ 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация” и в съответствие с Насоки, утвърдени от ИДБС, за изготвяне на доклад за фактически констатации от регистрираните одитори на пенсионноосигурителното Дружество и на управляваните от него пенсионни фондове за допълнително пенсионно осигуряване във връзка с чл. 187, ал. 3, т.3 на Кодекса за социално осигуряване.

За Делойт Одит ООД

Росица Ботева
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

За Кроу България Одит ЕООД

Георги Калоянов
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. 6-ти Септември 55
1142 София, България

31 март 2021

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември

	Пояснение	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Активи			
Инвестиционни имоти	5	59 642	58 925
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	1 203 580	1 123 035
Вземания	7	29 685	27 519
Парични средства и парични еквиваленти	8	60 771	43 382
Общо активи		1 353 678	1 252 861
Пасиви			
Задължения към свързани лица	12	839	807
Задължения свързани с инвестиции	10	16 549	13 249
Задължения по превеждане на средства по чл. 46 от КСО		5 580	3 683
Други задължения		2	6
Общо пасиви		22 970	17 745
Нетни активи на разположение на осигурените лица	9	1 330 708	1 235 116

Финансовият отчет на страници от 1 до 45 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 22 март 2021 г.

Съставил:
 /Димитър Моллов/

Изпълнителен директор:
 /Сава Стойнов /

Дата: 22.03.2021 г.

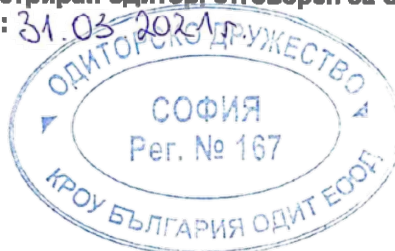
Изпълнителен директор:
 /Кирил Червенков /

За Делойт Одит ООД
 Одиторско дружество

За Кроу България Одит ЕООД
 Одиторско дружество

Росица Ботева
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 31.03.2021

Георги Калоянов
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 31.03.2021

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица за годината, приключваща на 31 декември 2020

	Пояснение	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Приходи от лихви	13	27 889	29 067
Приходи от дивиденди	13	4 878	4 236
Нетна печалба от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	13	12 573	23 730
Нетна (загуба) / печалба от валутна преоценка	13	(21 188)	1 947
Нетна печалба / (загуба) от сделки с финансови активи	13	19	(628)
Нетни приходи от инвестиционни имоти	5	599	606
Разходи за обезценка	7	(90)	(288)
Други разходи		(154)	(23)
Печалба от инвестиране на средствата на фонда		24 526	58 647
Удръжки и такси от осигурителните вноски за управляващото дружество	11	(14 646)	(13 722)
Оперативен резултат		9 880	44 925
Вноски за осигурени лица и лихви от НАП	9	138 314	133 716
Прехвърлени средства на лица от пенсионни схеми на ЕС, на ЕЦБ или на ЕИБ		-	2
Средства на лица, възобновили осигуряването си по чл. 124а от КСО	9	80	86
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	9	38 144	40 435
Други увеличения		2	-
Увеличения, свързани с осигурителни вноски		178540	174 239
Изплатени суми по осигурителни договори	9	(2 841)	(2 120)
Преведени суми на лица, преминали в други пенсионни фондове или към схеми на ЕС	9	(73 877)	(59 933)
Средства на лица променили осигуряването си по реда на чл. 45 от КСО	9	(14 110)	(9 733)
Намаления, свързани с осигурителни вноски		(90 828)	(71 786)
Изменение в нетните активи на разположение на осигурените лица		95 592	147 378
Нетни активи на разположение на осигурените лица в началото на годината	9	1 235 116	1 087 738
Нетни активи на разположение на осигурените лица в края на годината	9	1 330 708	1 235 116

Финансовият отчет на страници от 1 до 45 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПАОАД "ЦКБ-Сила" АД и е подписан на 22 март 2021 г.

Съставил: _____
 /Димитър Моллов/

Изпълнителен директор: _____
 /Сава Стойнов /

Дата: 22.03.2021 г.

Изпълнителен директор: _____
 /Кирил Черванков /

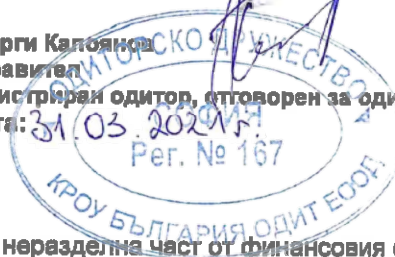
За Делойт Одит ООД
 Одиторско дружество

За Кроу България Одит ЕООД
 Одиторско дружество

Росица Ботева
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 31.03.2021 г.

Георги Капояннов
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 31.03.2021 г.

Поясненията на страници от 4 до 45 представляват неразделна част от финансовия отчет.

Отчет за паричните потоци За годината, приключваща на 31 декември 2020

Пояснение	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Оперативна дейност		
Постъпления, свързани с осигурени лица	138 314	133 716
Плащания, свързани с осигурени лица	(2 755)	(2 070)
Платени такси на управляващото дружество	(14 614)	(13 642)
Постъпления на средства за осигурени лица прехвърлени от други пенсионни фондове	5 754	6 035
Плащания на средства за осигурени лица прехвърлени към други пенсионни фондове	(41 470)	(25 531)
Плащания от/към пенсионни схеми на ЕС, на ЕЦБ или на ЕИБ	(17)	-
Постъпления, свързани с лица, възобновили осигуряването си по реда на КСО	80	86
Плащания, свързани с лица, променили осигуряването си по реда на КСО	(12 213)	(11 483)
Плащания към пенсионен резерв	(86)	(50)
Други парични потоци (за)/от оперативна дейност, нетно	(24)	1 315
Нетен паричен поток от оперативна дейност	72 969	88 376
Инвестиционна дейност		
Получени лихви и дивиденди	35 845	36 554
Плащания по лихви	(3)	(3)
Придобиване на финансови активи	(353 200)	(355 938)
Постъпления от продажба на финансови активи	262 458	271 621
Плащания, свързани с инвестиционни имоти	(961)	(5 626)
Постъпления, свързани с инвестиционни имоти	736	1 046
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(55 125)	(52 346)
(Загуба) / печалба от валутна преоценка на парични средства	(455)	349
Нетно увеличение на парични средства и парични еквиваленти	17 389	36 379
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината	8	43 382
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	8	60 771

Финансовият отчет на страници от 1 до 45 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 22 март 2021 г.

Съставил:
 /Димитър Моллов/

Изпълнителен директор:
 /Сава Стойнов /

Дата: 22.03.2021 г.

Изпълнителен директор:
 /Кирил Червенков /

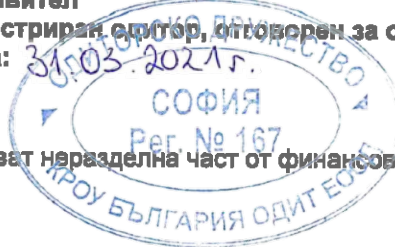
За Делойт Одит ООД
 Одиторско дружество

За Броу България Одит ЕООД
 Одиторско дружество

Росица Ботева
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 31.03.2021 г.

Георги Калоянов
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 Дата: 31.03.2021 г.

Поясненията на страници от 1 до 45 представляват неразделна част от финансовия отчет.

Пояснения към финансовия отчет

1. Обща информация

Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ (Фондът) е регистриран по ф.д. № 1820/2001 при Софийски градски съд и е с БУЛСТАТ 130480645.

Фондът е самостоятелно юридическо лице, което се управлява от ПООД „ЦКБ – Сила“ АД (Дружеството) с ЕИК 825240908 и адрес на управление гр. София, бул. Цариградско шосе No 87. Фондът се представлява при взаимоотношенията си с трети лица заедно от г-н Сава Стойнов и г-н Георги Тодоров или от г-н Сава Стойнов и г-н Кирил Червенков, представляващи ПООД „ЦКБ – Сила“ АД.

Управителният съвет на ПООД „ЦКБ – Сила“ АД е в състав:
Сава Маринов Стойнов
Кирил Николов Червенков
Георги Тодоров
Александър Богомилов Величков

Надзорният съвет на ПООД „ЦКБ – Сила“ АД е в състав:
„ЦКБ ГРУП“ ЕАД
Александър Димитров Керезов
Николай Димитров Борисов

Държавната агенция за осигурителен надзор (ДАОН) е дала съгласие № 7/12 февруари 2001 г. за вписване на Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ в съда.

Фондът е създаден за неопределен срок.

Фондът не отговаря с активите си за задълженията и за загубите на Дружеството, което го управлява и представлява. Фондът няма служители.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване в България (КСО), който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Осигуряването в Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ дава правото на лична допълнителна пожизнена пенсия за старост, която се получава отделно и независимо от пенсията от Държавно обществено осигуряване по Част първа на Кодекса за социално осигуряване и от допълнителната доброволна пенсия по реда на Част Втора, дял Втори от КСО.

Осигуряването във Фонда се извършва за лица родени след 31.12.1959 г., ако са осигурени при условията и по реда на част първа от КСО.

Основният принцип, по който се извършва осигуряването е капиталопокривен, на база на дефинирани осигурителни вноски.

Осигурителни и пенсионни договори

Осигуряването за лична допълнителна пожизнена пенсия за старост се извършва въз основа на договор, сключен между Дружеството и осигурените лица за участие във фонда – при избор на УПФ от осигуреното лице, в резултат на служебно разпределение, осъществено от НАП, както и при възобновяване на осигуряването в УПФ на лица при условията на чл. 124а от КСО или от прехвърляне на средства на лица от схеми на ЕС, ЕЦБ или на ЕИБ.

Право на придобиване на лична допълнителна пенсия за старост от универсален пенсионен фонд възниква, когато лицето придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на част първа от Кодекса за социално осигуряване или 5 години преди навършване на възрастта за получаване на пенсия от Държавното обществено осигуряване по желание на осигуреното лице, при положение, че натрупаните средства по индивидуалната партида позволяват отпускането на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- допълнителна пожизнена пенсия за старост след придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по Част първа на КСО;
- еднократно изплащане до 50% от средствата натрупани по индивидуална партида сума при трайно намалена работоспособност над 89.99 на сто;
- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследниците на починало осигурено лице и на пенсионер на Фонда.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се определя на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;
- при прехвърляне на средствата в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионно осигурително дружество, на осигурено лице, подписало действителен договор за осигуряване в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, и за което процедурата за промяна на участие не е прекратена.
- при еднократен избор от осигуреното лице по реда на чл. 4б от КСО да промени осигуряването си от Фонда във фонд “Пенсии” на ДОО, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69”, не по-късно от 5 години преди възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО и ако не му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски. Размерът им е определен в Кодекса за социално осигуряване като процент от осигурителния доход, за 2019 г. те са 5 на сто от дохода на осигуреното лице, като сумата се разпределя 56% за сметка на осигурителя и 44% за сметка на осигуреното лице.

Доходността от инвестирането на активите на Универсален пенсионен фонд „ЦКБ – Сила” за периода 31.12.2018 г. - 31.12.2020 г. е 2.76% на годишна база (по данни на КФН).

Основни данни за УПФ „ЦКБ – Сила“ за 2020 г.	’000 лв
Постъпили вноски през периода	138 314
Средства на лица възобновили осигуряването си в УПФ по реда на чл. 124а от КСО	80
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	38 144
Други увеличения	2
Удържани такси и комисионни	14 646
Доход за разпределение	24 526
Всичко активи	1 353 678
Задължения към осигурените лица (дългосрочни)	1 329 606
Резерв за гарантиране на минимална доходност	1 102

2. Основа за изготвяне на финансовите отчети

2.1. Приложими стандарти

Финансовият отчет на Фонда е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на финансовите активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата и инвестиционните имоти, които са представени по справедлива стойност.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Фонда да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Фонда Ръководството очаква, че Фондът има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовия отчет.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година. При приемането на МСФО 9 *Финансови инструменти* Фондът е приложил изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане.

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* е отразено в счетоводните политики, като не е наложило съществени корекции на сумите по съответните статии, отразяващи засегнатите отчетни обекти, признати във финансовия отчет. Сравнителната информация за 2019 г. е представена и оповестена съгласно изискванията на МСФО 9 *Финансови инструменти*.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Фонда. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.), освен ако не е посочено друго.

2.5. Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на прилагането на политиките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразгледана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложенията по оценка на финансови инструменти.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки** - Определение за същественост - прието от ЕС на 29 ноември 2019 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020),
- **Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации** – Определение за бизнес прието от ЕС на 21 април 2020 (в сила за бизнес комбинации, за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 и за придобиване на актив, възникващо на или след началото на този период);
- **Изменение на МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване” и МСФО 7 “Финансови инструменти: Оповестяване”** – Реформа на референтните лихвени проценти – приети от ЕС на 15 януари 2020 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020);
- **Изменение на МСФО 16 Лизинг** – Отстъпки от наем, свързани с Covid-19 (прието от ЕС на 9 октомври 2020 и в сила най-късно от 1 юни 2020 за финансови години, започващи на или след 1 януари 2020);
- **Изменения на Референциите към Концептуалната рамка в МСФО**, приети от ЕС на 29 ноември 2019 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020).

Приемането на тези изменения на съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Фонда.

3.2. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори „Удължаване на временното освобождаване от прилагане на МСФО 9“**, прието от ЕС на 16 декември 2020 (датата на изтичане на временното освобождаване от МСФО 9 беше удължена от 1 януари 2021 до годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменения на МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване, МСФО 4 Застрахователни договори и МСФО 16 Лизинг - Реформа на референтните лихвени проценти – Фаза 2**, прието от ЕС на 13 януари 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021).

Фондът е избрал да не приема тези нови стандарти и измененията на съществуващите стандарти преди датата на влизането им в сила. Фондът очаква приемането на тези нови стандарти и измененията на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

3.3. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС, не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **МСФО 17 Застрахователни договори, включително изменения на МСФО 17** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация за задълженията като текущи и нетекущи** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения – Постъпления преди предвижданата употреба** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи – Обременяващи договори – Разходи за изпълнение на договор** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации – Референция към Концептуалната рамка с изменения на МСФО 3** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и**

последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);

- **Изменения на различни стандарти, дължащи се на „Подобрения на МСФО (цикъл 2018 -2020)“**, произтичащи от годишния проект за подобряване на МСФО (МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 и МСС 41), основно с цел премахване на несъответствията и изясняване на формулировката (Измененията на МСФО 1, МСФО 9 и МСС 41 влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022. Изменението на МСФО 16 е само с илюстративен характер и затова не е посочена дата на влизане в сила).

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39: Финансови инструменти: Признание и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

4. Съществени счетоводни политики

4.1. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Фонда по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.2. Отчитане по сегменти

Фондът развива дейност само в един икономически сектор поради правните ограничения и целта, за която е създаден. Поради тези причини няма да бъде показана информация за различни сегменти.

4.3. Приходи

Основните приходи на Фонда са от инвестиции, включващи преценка на ценни книжа и инвестиционни имоти, реализирани печалби или загуби от сделки с ценни книжа и инвестиционни имоти, лихви от банкови влогове, депозити и лихвоносни ценни книжа, получени дивиденди.

Приходите от дивиденди се признават в печалбата или загубата в момента на възникване на правото за получаване на дивидента.

Приходите от лихви се начисляват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на метода на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените в оценката на финансовите инструменти спрямо пазарната им цена, се отчитат като текущ приход или разход от преоценки на финансови активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Разликата между отчетната стойност и продажната цена на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата, при сделки с тях, се признават като текущи приходи или разходи от операции с инвестиции.

4.4. Разходи

Разходи се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица към датата на тяхното възникване.

4.5. Инвестиционни имоти

Фондът отчита като инвестиционни имоти земя и сгради, държани с цел отдаване под наем при условия на оперативен лизинг или за увеличаване на стойността на имота, или и за двете, в съответствие с МСС 40 Инвестиционни имоти.

Инвестиционните имоти се признават като актив във финансовия отчет на Фонда само при условие, че са изпълнени следните две изисквания:

- вероятно е да бъдат получени бъдещи икономически изгоди от инвестиционните имоти;
- стойността на инвестиционните имоти може надеждно да бъде оценена.

Признаването се извършва обичайно от момента, в който всички ползи и рискове, свързани с актива са прехвърлени към Фонда.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, включително разходите по сделката – например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката. Текущите разходи, свързани с обслужването на актива не се включват в отчетната стойност, а се отчитат като преки разходи за инвестиционни имоти в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти, се отчитат като се използва моделът на справедливата стойност. Инвестиционните имоти се преоценяват на тримесечна база и се включват в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит подходящи за характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Промени в справедливата стойност на инвестиционните имоти или стойността на продажбата на инвестиционния имот се отразява на реда „Нетни приходи от инвестиционни имоти” в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати във финансовите отчети на Фонда, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Фондът да получи бъдещи икономически изгоди, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Фондът отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхната продажба. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или продажбата им, се признават в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата и балансовата стойност на актива. Приходите от наеми от инвестиционни имоти се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица в периода, за който се отнасят, независимо от начина на плащане.

4.6. Финансови инструменти

През текущата година Фондът прилага МСФО 9 Финансови инструменти (публикуван октомври 2017) и свързаните последващи изменения към други МСФО, които са в сила за годишния период, започващ на 1 януари 2019.

4.6.1. Финансови активи

Притежаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: портфейл от финансови активи, който отговаря на дефиницията за държан за търгуване, не се държи нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и кредити и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица и включва следните категории:

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котират на активен пазар.

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни ценни книжа, корпоративни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови активи, които са управлявани и чиито резултати се оценяват на база справедлива стойност, не се държат нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. При управлението на Фонда, Дружеството се ръководи от информацията относно справедливата стойност на финансовите активи и използва тази информация, за да оцени резултатите на финансовите активи и да взема инвестиционни решения.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уреждане. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчитат по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредити и вземания се признават по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП.

Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател – разходи за обезценка. В края на всеки отчетен период Фондът признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на изменението в кредитния риск на съответния финансов инструмент. Фондът оценява загубата от обезценка за финансовия инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване. Ако кредитният риск на финансовия инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определяне на значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направи тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и подкрепяща, включително исторически опит и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансовия инструмент;
- значимо влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент,

например значително увеличение на кредитния спред, цените на суап за кредитно неизпълнение за длъжника или продължителността на времето или степента, до която справедливата стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;

- съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в бизнес, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на длъжника;
- значителни увеличения на кредитния риск по отношение на други финансови инструменти на същия длъжник;
- актуална или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на длъжника, което води до значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително увеличение на кредитния риск и ги преразглежда, за да подсигури, че критериите са в състояние да идентифицират значително увеличение на кредитния риск преди сумата да стане просрочена.

Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управление на вътрешния кредитен риск:

- нарушение на финансовите условия от страна на длъжника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че е малко вероятно длъжникът да плати на кредиторите, включително на Фонда, изцяло (без да се отчитат обезпеченията, държани от Фонда).

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепяща информация, за да докаже, че по-голямо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Финансов актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития оказват негативно въздействие върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доказателство, че даден финансов актив е с кредитна обезценка, включва наблюдаеми данни за следните събития:

- а) значителни финансови затруднения на емитента или длъжника;
- б) нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- в) кредиторът(ите) на длъжника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на длъжника, предоставя на длъжника отстъпка (и), която кредиторът(ите) не би предоставил в противен случай;
- г) става вероятно длъжникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- д) изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещето развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се състои от брунтата балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезценка в отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстваща корекция на тяхната балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансовия актив изтекат, или когато прехвърли правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив в транзакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Фондът извършва транзакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с ангажимент за обратно изкупуване.

При транзакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, в зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбираеми - например, когато има информация, показваща, че длъжникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато длъжникът е бил ликвидирен или е влязъл в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчитат в печалбата или загубата.

4.6.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват задължения към Дружеството, управляващо Фонда, задължения по репо сделки и задължения, свързани с инвестиции.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизирана стойност. Фондът отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

4.6.3. Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент.

4.6.4. Печалби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба, се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица на ежедневна база.

Основните използвани методи за преоценка са посочени по-долу, в зависимост от типа на инструмента:

Акции и права, приети за търговия на регулиран пазар

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, които са включени в основен индекс на съответния пазар, се извършва по:

- цена на затваряне на този пазар за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти;
- последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти, ако не може да се определи цена по предходната разпоредба.

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, извън посочените в предходната разпоредба, се извършва по по-ниската цена от:

- обявената на този пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъснатата ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец;
- последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация, в случай че се осигурява непрекъснатата ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.

При невъзможност да се приложи начинът за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка на акции се извършва по един от следните методи и модели:

1. метод на пазарните множители на дружества аналози чрез използване на модела на пазарните множители на дружество аналог;
2. метод на нетната балансова стойност на активите чрез използване на модела на нетната балансова стойност на активите;
3. метод на дисконтираните парични потоци чрез използване на:
 - а) модела на дисконтираните парични потоци на собствения капитал;

- б) модела на дисконтираните парични потоци на дружеството, или
- в) модела на дисконтираните дивиденди.

Последваща оценка на права или варианти по акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, се извършва по по-ниската цена от цената на затваряне и последната цена "купува" за предходния работен ден, обявени в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация.

При невъзможност да се приложи предходната разпоредба, последващата оценка на правата и вариантите се извършва по справедлива стойност, определена посредством подходящ модел, посочен в правилата на Фонда.

Прилагането на даден метод следва да се аргументира подробно, като се обоснове методиката за изчисление на цените. Когато даден избран метод престане да бъде приложим за съответната ценна книга поради липса на публична информация или когато се получат съществени отклонения в оценката, изчислена по дадения метод, спрямо справедливата ѝ стойност, се избира друг метод, който дава по-точна оценка на справедливата стойност на ценната книга.

Акции и/или дялове, издадени от колективни инвестиционни схеми

Последваща оценка на акции или дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени в страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 часа в деня на оценката.

- В случаите, когато не е достигнат законово определеният минимален размер на нетната стойност на активите на предприятието за колективно инвестиране, последващата оценка на издадените от него дялове се извършва по последната определена и обявена до 12 часа в деня на оценката емисионна стойност на един дял, намалена с размера на предвидените в правилата на фонда разходи по емитирането и по обратното изкупуване на един дял.
- Ако не може да се определи цена по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.
- В случаите, когато не могат да се приложат предходните разпоредби последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност на една акция, съответно на един дял, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния вписан в публичния регистър на комисията счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието.

Последваща оценка на акции, съответно на дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени извън страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 ч. българско време в деня на оценката.

- Ако не може да се определи цена по реда на предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.

- В случаите, когато не могат да се приложат предходните две разпоредби, последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния оповестен счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието. Извън тези случаи, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.
- Извън случаите по предходната разпоредба, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена до 12 ч. българско време в деня на оценката нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.

Облигации отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване, приети за търговия на регулиран пазар

Последващата оценка на тези облигации, се извършва по:

- последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена "купува" за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, се използва методът на дискантираните парични потоци.

Ценни книжа отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 3, 7 и 9 от Кодекса за социално осигуряване, които не се търгуват на регулирани пазари

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по метода на дискантираните парични потоци или по друг подходящ метод, посочен в Правилата на фонда.

Държавни ценни книжа, издадени и приети за търговия на регулиран пазар в страната.

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по:

- последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден (ден "Т"), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден "Т-2".
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена "купува" за предходния работен ден (ден "Т"), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден "Т-2".

- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по средна цена на всяка емисия за предходния работен ден на вторичния междубанков пазар. Средната цена на емисия се формира като средноаритметична от цените "купува" и "продава", обявени от не по-малко от трима първични дилъри на държавни ценни книжа, определена по начин, посочен в правилата на Фонда.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните три разпоредби, се използва методът на съпоставими цени за ценни книжа със сходни условия за плащане, падеж и рейтинг или други общоприети методи, определени в правилата на Фонда.

4.7. Договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа

Ценни книжа могат да бъдат давани под наем или продавани с ангажимент за обратното им изкупуване (репо-сделка). Тези ценни книжа продължават да се признават в отчета за нетните активи в наличност за доходи, когато всички съществени рискове и изгоди от притежаването им остават за сметка на Фонда. В този случай се признава задължение към другата страна по договора в отчета за нетните активи в наличност за доходи, когато Фондът получи паричното възнаграждение.

Аналогично, когато Фондът взима под наем или купува ценни книжа с ангажимент за обратната им продажба (обратна репо-сделка), но не придобива рисковете и изгодите от собствеността върху тях, сделките се третират като предоставени обезпечени заеми, когато паричното възнаграждение е платено. Ценните книжа не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Разликата между продажната цена и цената при обратното изкупуване се признава разсрочено за периода на договора, като се използва метода на ефективната лихва. Ценните книжа, отдадени под наем, продължават да се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Ценни книжа, взети под наем, не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, освен ако не са продадени на трети лица, при което задължението за обратно изкупуване се признава като търговско задължение по справедлива стойност и последващата печалба или загуба се включва в нетния оперативен резултат.

4.8. Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчита като парични средства и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, депозити с оригинален срок до три месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обрацаеми в паричен еквивалент и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.9. Резерв за гарантиране на минимална доходност

Универсалният пенсионен фонд създава резерви за гарантиране на минималната доходност. Резервът се създава, когато УПФ постигне с над 40 на сто по-висока доходност на годишна база за 24 месечен период от средната постигната доходност от всички универсални пенсионни фондове или превишава с 3 процентни пункта средната - което от двете числа е по-голямо. КФН публикува средната постигната доходност на всеки три месеца. Редът за определяне на размера на резерва за гарантиране на минималната доходност се определя съгласно Кодекса за социалното осигуряване и Наредба N 12 на КФН от 10.12.2003 г.

4.10. Такси

Във връзка с осъществяването на дейността по управление на Фонда от Пенсионноосигурителното дружество (ПОАД), УПФ начислява и изплаща на ПОАД следните такси върху вноските, получени от осигурените лица:

- такса в размер на 3,75%, удържана от всяка вноска;
- 0.75% инвестиционна такса, определена годишно върху стойността на нетните активи в зависимост от периода, през който са управлявани.

При прехвърляне на средства от индивидуалната партида от един универсален фонд към друг не се събира такса.

При прехвърляне на средства от индивидуалната партида от универсален фонд към пенсионна схема на Европейския съюз при условията на чл. 343а или 343е от КСО се събира такса в размер на 10 лева.

4.11. Данъци

Приходите на фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приходите от инвестиране на активите на фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физически лица. Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

5. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Фонда включват имоти, които се държат с инвестиционна цел.

Промени в балансовите стойности, отразени в Отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, могат да бъдат представени както следва:

	'000 лв
Балансова стойност към 1 Януари 2019 г.	54 431
Новопридобити активи	4 347
Продадени активи	
Нетна загуба от промяна в справедлива стойност	147
Балансова стойност към 31 Декември 2019 г.	58 925
Новопридобити активи	337
Нетна печалба от промяна в справедлива стойност	380
Балансова стойност към 31 Декември 2020 г.	59 642

Инвестиционните имоти не са заложен като обезпечение по заеми.

Следните суми, свързани с инвестиционните имоти, са отразени в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица:

	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Приходи от наеми	587	740
Други приходи от инвестиционни имоти	3	33
Преки оперативни разходи	(371)	(314)
Нетна промяна в справедливата стойност	380	147
	599	606

Условията в лизинговите споразумения са договорени поотделно за всеки договор и затова всеки договор следва да бъде разгледан самостоятелно. Лизинговите договори не съдържат изискването за спазване на конкретни финансови показатели или други изисквания, освен правото на собственост на лизингодателя.

Оценъчните техники, приложени при определянето справедливата стойност на инвестиционните имоти на Фонда съответстват на ниво 3 от въведената с МСФО 13 Йерархия на справедливите стойности по отношение на всички финансови и нефинансови активи и пасиви, попадащи в обхвата на стандарта. Справедливата стойност се определя на база изготвени оценки от независими оценители при претегляне на различните оценителски методи в зависимост от вероятността за сбъждане на заложените хипотези при прилагане на въведената от МСФО 13 презумпция за определяне на справедливата стойност на база на пазарните очаквания за максимизиране на стойността на актива в зависимост от употребата му.

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни.

Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
<i>1/ Метод на сравнителните аналози</i>	Ко - Коефициент за офертност Кпл - Коефициент за площ Кф - коефициент за функционалност; Кс - коефициент за състояние; Кп - коефициент за пазарна реализация Кич - Коефициент за идеални части земя Км - коефициент за местоположение;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
<i>2/ Метод на приходната стойност</i>	Кф – коефициент за функционалност; Км – коефициент за местоположение; Кс – коефициент за състояние; Кп – коефициент за пазарна реализация;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
<i>3/ Разходен метод</i>	К - псп -Коефициент на пазарна стойност на производствени разходи /разходи за строителство/ за единица площ Кцк - Коефициент за ценови нива Кс – коефициент за състояние;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота

Инвестиционните имоти към 31.12.2020 г са както следва:

- Земи 21 868 хил.лв
- Сгради 37 774 хил. лв.

Инвестиционните имоти са представени във финансовите отчети на Фонда като е използван Модел на справедливата стойност - оценка на пазарната стойност на имотите към 31.12.2020 г., изготвена от независим оценител, притежаващ правоспособност за извършване на оценка на недвижими имоти съгласно Закона за независимите оценители.

6. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

	Пояснение	2020	2019
		'000 лв	'000 лв
Акции и права		346 256	198 382
Акции и права на емитенти от България		148 153	133 968
Акции и права на емитенти от чужбина		198 103	64 414
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове		190 259	174 629
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове от България		173 638	170 909
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина		16 621	3 720
Други дългови ценни книжа		235 698	229 116
Корпоративни облигации		186 061	177 970
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина		49 637	51 146
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН, от трети страни и техните централни банки	6.1.	431 367	520 908
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		33 819	60 998
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ		301 105	340 464
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни		96 443	119 446
		1 203 680	1 123 035

Ценните книжа отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, представени по видове валути са:

	2020	2019
	'000 лв	'000 лв
Ценни книжа по справедлива стойност в лева	430 820	399 948
Ценни книжа по справедлива стойност в евро	529 233	509 874
Ценни книжа по справедлива стойност в долари	217 125	211 427
Ценни книжа по справедлива стойност в швейцарски франк	24 539	-
Ценни книжа по справедлива стойност в нова румънска лея	1 863	1 786
	1 203 680	1 123 035

Представените по-долу стойности към 31 декември 2020 г. на ценните книжа, държани за търгуване, са определени посредством използване на пазарни котировки на тези книжа. При липса на котирани цени на активен пазар за определяне на справедливите стойности на някои от дълговите ценни книжа са приложени техники за оценка, които са представени в пояснение 18.

6.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави-членки или държави, посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ, трети страни и техните централни банки.

	2020	2019
	'000 лв	'000 лв
Дългови ценни книжа издадени или гарантирани от държавата	33 819	60 998
Дългови ценни книжа издадени или гарантирани от държави-членки или държави посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, ЕЦБ и/или ЕИБ	301 105	340 464
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни и техните централни банки	96 443	119 446
	<u>431 367</u>	<u>520 908</u>

6.1.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата

Емисия	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Номинал	Справедлива стойност 31.12.2020 '000 лв
BG2040019213	1.500%	21.06.2039	BGN	20 000 000	21 608
BG2040210218	5.750%	29.09.2025	EUR	4 300 000	10 817
BG2040014214	4.000%	15.07.2024	BGN	1 200 000	1 394
					<u>33 819</u>

6.2. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ

Емисия	Държава	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Номинал	Справедлива стойност 31.12.2020 '000 лв
XS1811852109	Люксембург	2.875%	13.06.2025	USD	23 660 000	41 852
XS1713475306	Хърватия	2.750%	27.01.2030	EUR	9 000 000	21 490
US298785HV15	Люксембург	2.625%	15.03.2024	USD	10 700 000	18 465
XS1060842975	Румъния	3.625%	24.04.2024	EUR	8 000 000	17 777
US298785GJ95	Люксембург	3.250%	29.01.2024	USD	9 800 000	17 263
XS1599193403	Румъния	2.375%	19.04.2027	EUR	7 800 000	16 907
XS2027596530	Румъния	2.124%	16.07.2031	EUR	8 000 000	16 710
XS1420357318	Румъния	2.875%	26.05.2028	EUR	7 500 000	16 695
US298785FM34	Люксембург	4.000%	16.02.2021	USD	9 500 000	15 438
XS1312891549	Румъния	2.750%	29.10.2025	EUR	7 000 000	15 219
XS1934867547	Румъния	2.000%	08.12.2026	EUR	6 400 000	13 363
US676167BX63	Австрия	3.125%	07.11.2023	USD	6 600 000	11 409
US676167BL26	Австрия	2.375%	01.10.2021	USD	6 830 000	11 124
US676167BQ15	Австрия	1.875%	20.01.2021	USD	5 400 000	8 685
US298785JA59	Люксембург	1.625%	09.10.2029	USD	4 700 000	7 923
XS1129788524	Румъния	2.875%	28.10.2024	EUR	3 500 000	7 550
US298785HD17	Люксембург	2.125%	13.04.2026	USD	4 000 000	6 942
US298785GQ39	Люксембург	2.500%	15.10.2024	USD	3 550 000	6 154
US298785HM16	Люксембург	2.375%	24.05.2027	USD	3 200 000	5 649
XS1713462668	Хърватия	2.700%	15.06.2028	EUR	2 000 000	4 611
XS1117298916	Хърватия	3.000%	11.03.2025	EUR	2 050 000	4 589
XS1843434876	Хърватия	1.125%	19.06.2029	EUR	2 000 000	4 131
XS1501554874	Латвия	0.375%	07.10.2026	EUR	2 000 000	4 078
XS0647086237	Словения	5.500%	26.10.2022	USD	2 000 000	3 509
XS1696445516	Унгария	1.750%	10.10.2027	EUR	900 000	1 942
XS0638326263	Латвия	5.250%	16.06.2021	USD	1 000 000	1 630
						<u>301 105</u>

6.2.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки

Емисия	Държава	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Номинал	Справедлива стойност 31.12.2020 '000 лв
XS1877938404	Албания	3.500%	09.10.2025	EUR	18 390 000	38 454
US900123CX69	Турция	4.250%	13.03.2025	USD	11 800 000	19 047
XS2050982755	Черна Гора	2.550%	03.10.2029	EUR	8 800 000	16 356
XS1377508996	Черна Гора	5.750%	10.03.2021	EUR	5 600 000	11 548
XS1807201899	Черна Гора	3.375%	21.04.2025	EUR	5 400 000	11 038
						96 443

7. Вземания

	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Вземания, свързани с инвестиции, брутно	34 997	32 741
Обезценка от предходни години	(10 682)	(10 037)
Загуба от обезценка	(566)	(645)
Върнати / Отписани суми	5 418	5 061
Възстановяване на загуба от обезценка	476	357
Вземания свързани с инвестиции, нетно от обезценки	29 643	27 477
Други вземания	42	42
	29 685	27 519

Към 31.12.2020 г. вземанията, свързани с инвестиции включват:

	Бруто '000 лв	Обезценка '000 лв	Нето '000 лв
Вземания по репо сделки	21 767	-	21 767
Вземания за лихви и главници по облигации	6 980	(3 087)	3 893
Вземания за дивиденди	788	(155)	633
Вземане по придобиване на активи	3 184	-	3 184
Вземания свързани с инвестиционни имоти	166	-	166
Общо	32 885	(3 242)	29 643

Вземанията, свързани с инвестиции по нива на обезценка към 31 декември 2020:

Вземания, свързани с инвестиции	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Вземания по репо сделки	21 767	-	-	21 767
Вземания по лихви и главници по облигации	-	205	6 775	6 980
Вземания по дивиденди	637	151	-	788
Вземания по придобиване на активи	3 184	-	-	3 184
Вземания по имоти	166	-	-	166
Общо вземания, свързани с инвестиции, брутно	25 754	356	6 775	32 885
Обезценка	-	(159)	(3 083)	(3 242)
Общо вземания, свързани с инвестиции, нетно	25 754	197	3 692	29 643

Обезценка – Вземания, свързани с инвестиции по амортизирана стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
	Очаквана кредитна загуба за период от 12 месеца	Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Обезценка към 01.01.2020	-	(2 181)	(3 083)	(5 264)
Промени	-	-	-	-
Увеличения поради промяна на кредитния риск	-	(159)	-	(159)
Намаление поради промяна на кредитния риск	-	2 181	-	2 181
Промени от изменения, различни от отписвания	-	-	-	-
Обезценка към 31.12.2020	-	(159)	(3 083)	(3 242)

Вземания, свързани с инвестиции по амортизирана стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
	Очаквана кредитна загуба за период от 12 месеца	Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива	
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност към 01.01.2020	20 664	3 121	3 692	27 477
Промени в брутната балансова стойност	-	-	-	-
Промени от изменения, различни от отписвания	(20 664)	(3 121)	-	(23 785)
Нови финансови активи - придобити или закупени	25 117	834	-	25 951
Отписани вземания	-	-	-	-
Балансова стойност към 31.12.2020	25 117	834	3 692	29 643

8. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват следните компоненти:

	2020	2019
	'000 лв	'000 лв
Парични средства по разплащателни сметки	60 771	43 382
	60 771	43 382

Изходящи парични потоци, свързани със средства на осигурени лица, в размер на 32 390 хил. лв. са били прихванати срещу входящи парични потоци на осигурени лица на база протоколи между фондовете.

9. Нетни активи на разположение на осигурените лица

	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Индивидуални партии	1 329 606	1 234 023
Резерв за гарантиране на минимална доходност	1 102	1 093
Нетни активи в наличност за доходи към края на периода	1 330 708	1 235 116

Изменението на нетните активи на разположение на осигурените лица е резултат от:

	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Към началото на периода	1 235 116	1 087 738
Постъпили осигурителни вноски и лихви от НАП	138 314	133 716
Прехвърлени средства на лица от пенсионни схеми на ЕС, на ЕЦБ или на ЕИБ	-	2
Средства на лица възобновили осигуряването си в УПФ по реда на чл. 124а от КСО	80	86
Постъпили суми от пенсионни фондове управлявани от други ПОАД	38 144	40 435
Други увеличения	2	-
Общо увеличение от осигурителни вноски	176 540	174 239
Доход от инвестиране средствата на фонда	24 526	58 647
3,75% такса за обслужване	(5 187)	(5 018)
0,75% инвестиционна такса	(9 459)	(8 708)
Средства за изплащане на наследници на осигурени лица и на осиг. Лица поради инвалидизиране	(2 755)	(2 070)
Преведени суми на осигурени лица преминали в други пенсионни фондове	(73 860)	(59 931)
Преведени суми на осигурени лица към схеми на ЕС, на ЕЦБ или на ЕИБ	(17)	(2)
Средства на лица променили осигуряването си по реда на чл. 46 от КСО	(14 110)	(9 733)
Прехвърлени средства в пенсионен резерв	(86)	(50)
Общо намаление свързано с осигурителни вноски	(105 474)	(85 508)
Към края на периода	1 330 708	1 235 116

Осигурителни вноски	2020 % от вноската	2019 % от вноската
За сметка на осигурителя	56	56
За сметка на осигуреното лице	44	44
	100	100

Осигурителни договори

Към 31.12.2020 г. Фондът е изплатил 2 385 хил. лв. на наследници поради смърт на осигурените лица и 370 хил. лв. еднократно на осигурени лица при настъпил осигурителен случай- трайнонамалена работоспособност над 89.99%.

10. Задължения свързани с инвестиции

Задълженията, свързани с инвестиции към 31.12.2020 г. са в размер на 16 549 хил. лв. и представляват:

- задължения по репо сделка с АБВ Инвестиции ЕООД 13 261 хил. лв.;
- задължения за комисионни към инвестиционни посредници 2 хил. лв.;
- задължения по придобиване на активи 3 184 хил.лв.;
- получени аванси и гаранционни депозити за наеми на инвестиционни имоти в размер на 102 хил. лв.;

11. Удръжки и такси за ПОАД

Видове такси	Размер на таксите съгласно Правилника на Фонда	2020	2019
		Стойност на таксата '000 лв	Стойност на таксата '000 лв
Такса за обслужване на дейността	3.75% от вноските	5 187	5 016
Инвестиционна такса	0.75% от нетните активи	9 459	8 706
		14 646	13 722

12. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Фонда включват ПОАД „ЦКБ – Сила“, предприятията с контролно участие в ПОАД ЦКБ-Сила и всички дружества в групата „Химимпорт“ АД.

Предприятия с контролно участие в Дружеството са:

- 50,04 % от акциите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД се притежават от „ЦКБ Груп“ ЕАД и
- 24,82 % се притежават пряко от „Инвест Кепитъл“ АД.

Свързани лица са всички дружества в групата „Химимпорт“ АД, защото са под общ контрол на „Инвест Кепитъл“ АД.

12.1. Сделки с ПОАД „ЦКБ – Сила“

Видове такси	Такси от осигурителни вноски '000 лв	Инвестиционна такса върху актива '000 лв	Общ '000 лв
Към 31.12.2019 г.	-	807	807
Преведени към ПОАД	(5 187)	(9 427)	(14 614)
Начисления към ПОАД	5 187	9 459	14 646
Към 31.12.2020 г.	-	839	839

12.2. Разчети с ПОАД „ЦКБ – Сила“

	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Задължения за:		
- инвестиционна такса	839	807
	839	807

13. Печалби от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, нетно

	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Приходи от лихви	27 892	29 070
Разходи за лихви	(3)	(3)
Приходи от дивиденди	4 878	4 236
Печалба от промяна в справедливата стойност	547 453	273 726
Загуба от промяна в справедливата стойност	(534 880)	(249 996)
Нетни печалби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	12 573	23 730
Печалба от продажба на финансови активи	1 012	328
Загуба от продажба на финансови активи	(787)	(749)
Платени комисионни на инвестиционни посредници	(208)	(207)
Нетни печалби / (загуби) от сделки с финансови активи	19	(628)
Положителни валутно-курсови разлики	101 873	53 898
Отрицателни валутно-курсови разлики	(123 061)	(51 951)
Нетна печалба от валутна преоценка	(21 188)	1 947
Други разходи, свързани с финансови инструменти	(154)	(23)
	24 017	58 329

14. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Фондът не е осъществил инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци.

15. Условни активи и пасиви

През периода Фондът няма условни активи или пасиви и няма предявени към него правни искове.

16. Политика по управление на риска

16.1. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Фондът набира парични средства от осигурените лица, които се управляват от ПАОД в съответствие с Правилата за дейността на Фонда и изискванията на пенсионното законодателство. Тези парични средства се инвестират съгласно утвърдената от ПАОД инвестиционна политика на Фонда. Вследствие на използването на финансови инструменти Фонда е изложен на различни видове риск, които ПАОД управлява. Най-значимите финансови рискове, на които е изложен Фонда са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Рискът в дейността по управлението на портфейла на Фонда е свързан с възможността фактическите постъпления от дадена инвестиция да не съответстват на очакваните.

Спецификата при управлението на портфейли на пенсионни фондове извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове риск, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност и диверсификация на портфейла.

Управлението на риска във Фонда, се извършва от ПОАД и се подчинява на принципа на централизираността и е структурирано според нивата на компетенции както следва:

- Управителен съвет - определя допустимите нива на риск в рамките на възприетата стратегия за развитие;
- Изпълнителни директори - контролират процеса на одобрение и прилагане на адекватни политики и процедури в рамките на приетата стратегия за управление на риска;
- Риск мениджър - извършва оперативна дейността по измерване, мониторинг, управление и контрол на рисковете при управлението на портфейла на Фонда.

Дейността по управлението на рисковете се извършва ежедневно, като се спазват всички нормативни изисквания и вътрешните правила за управление на риска. При оценката на риска се прилагат подходящи измерители, като стойностите им се анализират ежедневно и се следят ограниченията и действащите лимити.

Основен риск за дейността на Фонда е понижаване на пазарните цени на притежаваните финансови инструменти, които към 31 декември 2020 г. са 88.91% от активите на Фонда. Негативното развитие на този риск би довело до отчитане на загуби от последваща оценка и съответното намаляване на нетната стойност на активите.

Друг основен риск, на който е изложен Фондът, е лихвеният риск. Предвижданията на ръководството на ПОАД е, че в краткосрочен и средносрочен план няма да бъде наблюдавано понижаване на лихвените равнища.

Инвестициите във Фонда са изложени на нисък валутен риск поради факта, че повечето активи, притежавани от Фонда, са деноминирани основно в лева и евро, а 17.02% са деноминирани в USD, 1.82% в CHF и 0.14% в RON.

Международната Рейтингова агенция Moody's повиши дългосрочния рейтинг на България в чуждестранна и местна валута на "Baa1" със стабилна перспектива. Решението на "Moody's" за повишаването на рейтинга отразява подобряването на институционалния капацитет и ефективността при разработване на политики, с което страната навлиза в последния етап преди членството в Еврозоната. Повишеният рейтинг отчита също и намаления риск по отношение на дълга в чуждестранна валута, значителните фискални резерви и очакванията, че благоприятната динамика на бюджетните показатели и дълга в периода след шока от пандемията ще подкрепят силната фискална позиция. Стабилната перспектива показва очакванията на рейтинговата агенция, че фискалните показатели ще останат устойчиви дори и при развитие на неблагоприятен сценарий, над медианата за страните с рейтинг "Baa1". Очакваният спад и необходимостта от подкрепа на икономическата активност за справяне с пандемията от Covid-19 ще окажат натиск върху приходите и разходите на бюджета и ще доведат до дефицит от 3% от БВП през 2020 г. и 1.6% през 2021 г. "Moody's" очакват държавният дълг да се повиши до 23.9% през 2020 г. и 24.2% през 2021 г., след което постепенно да се понижи до 23.5% през 2022 г. Агенцията посочва, че основните фактори, които биха могли да доведат до повишаване на перспективата и рейтинга на страната са свързани със значителни подобрения в качеството на работа на институциите и устойчивата конвергенция към по-висок жизнен и институционален стандарт, които ще подкрепят влизането на страната в еврозоната. Фактори, които биха могли да доведат до отрицателна перспектива и понижаване на рейтинга, са евентуално значително и трайно влошаване на силната фискална позиция на правителството и перспективите пред дългосрочния икономически растеж, както и отслабването на институционалната рамка.

Според вижданията на ПОАД, Фондът е редуцирал кредитния риск на портфейла при спазване на изискванията на Глава Четирнадесета на Кодекса за социално осигуряване (КСО) с цел увеличаване на дела на инвестициите (дялови и дългови) във финансови инструменти, издадени от емитенти от държави – членки, държави, посочени в Наредба 29 на Комисията за финансов надзор и други чуждестранни емитенти, разрешени от Кодекса за социално осигуряване.

Към 31 декември 2020 г. делът на инвестициите (дялови и дългови) във финансови инструменти, издадени от емитенти от държави – членки, държави, посочени в Наредба 29 на Комисията за финансов надзор и други чуждестранни емитенти, разрешени от Кодекса за социално осигуряване, възлиза на 48.90% от финансовите активи отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата. Подробна информация за финансовите активи, издадени от емитенти от държави – членки, държави, посочени в Наредба 29 на Комисията за финансов надзор и други чуждестранни емитенти, разрешени от Кодекса за социално осигуряване, е посочена в пояснение 6.

Според вижданията на ПОАД Фондът е редуцирал кредитния риск (риск от невъзможност на издателя на ценни книжа да изпълни своите парични задължения) до минималното чрез извършвания кредитен анализ, диверсификацията на инвестициите, наблюденията на събитията и тенденциите в икономическите и политическите условия. Въпреки това няма сигурност, че тези действия ще предотвратят загуби възникнали от кредитен риск.

От началото на дейността си Фондът не е сключвал хеджиращи сделки чрез деривативни финансови инструменти.

Пазарният риск, на който е изложен Фонда вследствие на използването на финансови инструменти, е риск по-конкретно свързан с риск от промени във валутния курс лихвен риск и ценови риск:

16.1.1. Анализ на пазарния риск

Всички търгуеми финансови инструменти са изложени на пазарен риск, който представлява рискът от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност в следствие на бъдещи промени в пазарните условия. Финансовите инструменти се оценяват по справедлива стойност и всички промени в пазарните условия се отразяват директно в Отчета за нетни активи на разположение на осигурените лица.

Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство. За намаляване на пазарния риск ПОАД се стреми максимално да диверсифицира инвестициите в портфейла спрямо определен икономически сектор, икономическа структура или емитент.

За периода от създаване на Фонда до 31 декември 2020 г., предвид характера, структурата и обема на инвестициите, не е преценено като необходими и целесъобразно извършването на хеджиране на риска чрез използване на деривативни финансови инструменти.

За избягване на риска от концентрация, ПОАД се стреми да спазва заложените ограничения за инвестиране на активите на Фонда.

16.1.2. Валутен риск

Фондът е изложен на валутен риск при сключването на сделки в чуждестранна валута.

Към датата на приемане на финансовия отчет България продължава да има фиксиран курс към еврото, което премахва в значителна степен валутния риск. Такъв риск би възникнал при промяна на нормативно определения курс 1 евро към 1.95583 лв., за което ПОАД не разполага с информация.

Валутният риск се измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута различна от Лев и Евро като процент от нетните активи на Фонда. Към 31 декември 2020 г. нетната експозиция в щатски долари, швейцарски франкове и румънски леи е 19.30% от нетните активи на Фонда.

За да намали валутния риск Фондът следи паричните потоци, които не са в български лева. Политиката по управление на валутния риск, осъществявана от ПОАД, е да не се извършват значителни операции и да не се поддържат отворени позиции в чуждестранна валута различна от евро, поради което и нетните валутните курсови разлики са незначителни.

Финансовите активи, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева, са както следва:

31.12.2020 г.	Позиции в лева '000 лв	Позиции в евро '000 лв	Позиции в щ.д. '000 лв	Позиции в др. валути '000 лв	Общо '000 лв
Парични средства в каса и банка	36 073	11 361	13 281	56	60 771
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	23 002	10 817	-	-	33 819
Корпоративни облигации	90 820	95 241	-	-	186 061
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	46 151	3 486	-	49 637
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	77 396	19 047	-	96 443
Акции и права	148 153	-	-	-	148 153
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	168 845	3 275	1 518	-	173 638
Акции и права на емитенти от чужбина	-	143 129	30 435	24 539	198 103
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	8 162	6 596	1 863	16 621
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	145 062	156 043	-	301 105
Инвестиционни имоти	59 642	-	-	-	59 642
Вземания	25 850	3 834	1	-	29 685
Общо активи	552 385	544 428	230 407	26 458	1 353 678

31.12.2019 г.	Позиции в лева '000 лв	Позиции в евро '000 лв	Позиции в щ.д. '000 лв	Позиции в др. валути '000 лв	Общо '000 лв
Парични средства в каса и банка	29 508	13 223	651	-	43 382
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	21 951	39 047	-	-	60 998
Корпоративни облигации	78 477	99 493	-	-	177 970
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	47 301	3 845	-	51 146
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	119 446	-	-	119 446
Акции и права	133 968	-	-	-	133 968
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	165 552	3 243	2 114	-	170 909
Акции и права на емитенти от чужбина	-	61 260	3 154	-	64 414
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	1 934	-	1 786	3 720
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	138 150	202 314	-	340 464
Инвестиционни имоти	58 925	-	-	-	58 925
Вземания	22 806	4 713	-	-	27 519
Общо активи	511 187	527 810	212 078	1 786	1 262 861

16.1.3. Лихвен риск

Фондът не използва кредитно финансиране за дейността си, поради което пасивите на Фонда не са изложени на лихвен риск.

Дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите на ПОАД. Процедурите по управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

Лихвеният риск се наблюдава и измерва чрез следните количествени методи – дюрация и рискова премия. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. ПОАД използва метода на модифицираната дюрация да измери лихвения риск, свързан с всеки инструмент, базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси базирани на облигации. Рисковата премия е разликата между доходността до падеж на корпоративна, общинска, или ипотечна облигация и доходността до падеж на ДЦК със сходен падеж. ПОАД анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитния рейтинг на емитента.

Действителният ефект зависи от множество фактори, които включват промените в лихвения процент, породени от чувствителността спрямо различните периоди или валути.

При нарастване на лихвите с 1.0% стойността на портфейла от дългови ценни книжа се понижава с 30 224 309.49 лв.

Дюрацията на дълговите ценни книжа на Фонда е 4.62. Модифицирана дюрация на дълговите ценни книжа на Фонда е 4.53.

В следващата таблица е показана информация за номиналните лихвени проценти на активите на Фонда:

31.12.2020 г.

	Лихвен процент	Лихво носни '000 лв	Безлих вени '000 лв	Общо '000 лв
Парични средства в каса и банка	-	-	60 771	60 771
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	от 1.500% до 5.750%	33 819	-	33 819
Корпоративни облигации	от 3.600% до 7.000%	186 061	-	186 061
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	от 4.000% до 5.875%	49 637	-	49 637
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	от 2.550% до 5.750%	96 443	-	96 443
Акции и права	-	-	148 153	148 153
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	173 638	173 638
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	198 103	198 103
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	16 621	16 621
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	от 0.375% до 5.500%	301 105	-	301 105
Инвестиционни имоти	-	-	59 642	59 642
Вземания	от 0% до 4.50%	21 767	7 918	29 685
Общо активи		688 832	664 848	1 353 678

31.12.2019 г.

	Лихвен процент	Лихво носни '000 лв	Безлих вени '000 лв	Общо '000 лв
Парични средства в каса и банка		-	43 382	43 382
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	от 1.500% до 5.750%	60 998	-	60 998
Корпоративни облигации	от 4.150% до 7.000%	177 970	-	177 970
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	от 4.000% до 5.875%	51 146	-	51 146
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	от 2.550% до 5.750%	119 446	-	119 446
Акции и права	-	-	133 968	133 968
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	170 909	170 909
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	64 414	64 414
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	3 720	3 720
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	от 0.375% до 7.375%	340 464	-	340 464
Инвестиционни имоти	-	-	58 925	58 925
Вземания	-	-	27 519	27 519
Общо активи		750 024	502 837	1 252 861

Към края на 2020г. Фондът притежава един финансов инструмент с плаващ лихвен процент – облигации на "Балканкар-Заря АД".

16.1.4. Ценови риск

Основния ценови риск, на който е изложен Фондът, е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа. Справедливата стойност на тези финансови инструменти се влияе от промени в пазарните равнища на съответните ценни книжа, което от своя страна рефлектира върху доходността на Фонда.

ПОАД измерва ценовия риск на инвестициите чрез приложимия за съответния пазар количествен метод - историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение за период един месец.

Стандартното отклонение на Фонда за 2020 година е 3,66%.

16.1.5. Анализ на кредитния риск

При управление на кредитния риск ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти.

При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти. През разглеждания период кредитният риск при някои от компаниите-емитенти на ценни книжа, в които са инвестирани средства на осигурените лица, е висок. Налице са, както ликвидни проблеми, които възпрепятстват нормалното погасяване на дължимите лихви и/или главници по издадените облигации, така и влошени финансови показатели, отнасящи се до рентабилността и финансовата задължияност на емитентите. Общо дълговите ценни книжа представляват 49.28% от активите, като 43.35% от тях са издадени или гарантирани от държави членки, централните им банки, държави посочени в наредба на КФН, от ЕЦБ и/или ЕИБ или с обезпечение недвижим имот или застраховка, а 5.93% са необезпечени. Финансовото състояние на длъжниците се анализира на база на текущите им финансови отчети, друга достъпна за кредиторите информация, както и посредством директни срещи с ръководствата на компаниите емитенти с цел изясняване на перспективите пред тях и възможностите за погасяване на задълженията. За разглеждания период кредитният риск за управлявания портфейл като цяло е нисък, предвид обстоятелството, че въпросните проблемни емисии заемат относително нисък дял в него (под 1%). Фондът се стреми да ограничава кредитния риск чрез осъществяване на сделки приоритетно с контрагенти, притежаващи висок кредитен рейтинг, а когато е необходимо изисква и адекватни обезпечения. В случай на необходимост се предприемат всички законови мерки с цел да се защитят в максимална степен интересите на осигурените лица. През 2020 г. бяха извършени обезценки на определени активи. С оглед спазване на принципа на предпазливост и отразяване на вярното и точно състояние на активите и пасивите на УПФ „ЦКБ- Сила“ беше направена оценка на възстановимата стойност на вземанията от емитенти на облигации, в резултат на която са отчетени разходи за обезценка на просрочени вземания в размер на 566 хил. лв. за 2020 г. и отразени приходи от обръщане на обезценки на събрани вземания в размер на 476 хил. лв.

Обезпеченията по просрочените вземания ниво 3 са както следва:

Емитент	Емисия	Общ размер на емисията (в хил. лв.)	Размер на вземането на фонда/ (в хил. лв.)	Размер на вземането, нетно от обезценка	Кратко описание на обезпечението
ХЕЛТ ЕНД УЕЛНЕС АДСИЦ	BG2100005094	29 337	6 775	3 692	Недвижими имоти

През 2020 г. са реструктурирани следните емисии ценни книжа:

Емисия	iSIN	Валута	Притежаван номинал към 31.12.2020г.	Купон		Падеж	
				Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.	Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.
Премиер Фонд АДСИЦ	BG2100024178	BGN	9 420 000	6.50%	4.50%	15.12.2025	15.12.2025
Адара АД	BG2100026173	BGN	5 112 000	6.75%	3.60%	20.12.2026	20.12.2026
Азалия I ЕАД	BG2100023113	EUR	1 583 333	4.50%	4.50%	15.12.2023	15.12.2025
Астера I ЕАД	BG2100007116	EUR	560 000	4.50%	4.50%	14.03.2023	14.09.2025
Балканкар-Заря АД	BG2100015077	EUR	401 115	4.25%	след 22.03.2020 до 22.03.2021 - 4.25 %, след 22.03.2021 - 3m EURIBOR + 3%, но не по-малко от 6.25%	22.06.2024	22.09.2027
Transalp 1 Securities	XS0483980149	EUR	13 000 000	4.50%	4.50% от 18.01.2021 – 2.70%	22.08.2022	22.08.2022 от 18.01.2021 – падеж 22.08.2027

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг. Средствата в размер на 60 771 хил. лв. са по разплащателните сметки на Фонда в Юробанк България АД.

Кредитният рейтинг на инвестициите на Фонда е представен в следващата таблица:

Емисия	Рейтинг	Рейтингова агенция
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		
BG2040019213	BBB	S&P
BG2040210218	BBB	S&P
BG2040014214	BBB	S&P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ		
XS1811852109	Aaa	Moody's
XS1713475306	Ba2	Moody's
US298785HV15	AAA	Fitch
XS1060842975	BBB-	Fitch
US298785GJ95	AAA	Fitch
XS1599193403	BBB-	Fitch
XS2027598530	BBB-	Fitch
XS1420357318	BBB-	Fitch
US298785FM34	AAA	Fitch
XS1312891549	BBB-	Fitch
XS1934867547	BBB-	Fitch
US676167BX63	AA+	S & P
US676167BL26	AA+	S & P
US676167BQ13	AA+	S & P
US298785JA59	AAA	Fitch
XS1129788524	BBB-	Fitch
US298785HD17	AAA	Fitch
US298785GQ39	AAA	Fitch
US298785HM16	AAA	Fitch
XS1713462668	Ba2	Moody's
XS1117298916	Ba2	Moody's
XS1843434876	Ba2	Moody's
XS1501554874	A-	Fitch
XS0847086237	Baa1	Moody's
XS1696445516	Baa3	Moody's
XS0638326263	A-	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки		
XS1877938404	B+	S & P
US900123CX69	B1	Moody's
XS2050982755	B+	S & P
XS1377508996	B+	S & P
XS1807201899	B+	S & P
Корпоративни облигации		
XS1731768302	B	Fitch
BG2100010110	BBB-	BCRA
BG2100025126	BB+	BCRA
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина		
XS1731657141	BB-	S&P
XS1816296062	BB-	S&P
XS1309493630	Ba2	Moody's

Обща стойност на дългови инвестиции без кредитен рейтинг към края на 2020 г. е 199 734 хил. лв.

Излагането на Фонда на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати към датата на отчета, както е посочено по-долу:

	2020 '000 лв.	2019 '000 лв.
Групи финансови активи (балансови стойности)		
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 203 580	1 123 035
Вземания	29 643	27 477
Парични средства и парични еквиваленти	60 771	43 382
	1 293 994	1 193 894

Ръководството на ПОАД счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са обезценявани през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка, включително и тези, които са с настъпил падеж.

В следващите таблици е представен анализ на матуриретна структура според остатъчния срок на падеж на финансовите активи на Фонда:

31.12.2020 г.	До 3 м.	3 -6 м.	6м -1г.	1 -5 г.	Над 5 г.	Без матурирет	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв
Парични средства в каса и банка	60 771	-	-	-	-	-	60 771
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	-	-	12 211	21 608	-	33 819
Корпоративни облигации	-	-	-	107 143	78 918	-	186 061
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	-	-	49 637	-	-	49 637
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни и техните централни банки	11 548	-	-	68 539	16 356	-	96 443
Акции и права	-	-	-	-	-	148 153	148 153
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	-	-	-	173 638	173 638
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	198 103	198 103
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	16 621	16 621
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	24 123	1 630	11 124	143 787	120 441	-	301 105
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	59 642	59 642
Вземания	12 639	17 046	-	-	-	-	29 685
Общо активи	109 081	18 676	11 124	381 317	237 323	596 157	1 353 678

31.12.2019 г.	До 3 м.	3 -6 м.	6м –1г.	1 -5 г.	Над 5 г.	Без матуритет	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв
Парични средства в каса и банка	43 382	-	-	-	-	-	43 382
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	-	-	24 774	36 224	-	60 998
Корпоративни облигации	-	-	-	80 179	97 791	-	177 970
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	-	-	51146	-	-	51 146
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни и техните централни банки	20 296	-	18 842	12 150	68 158	-	119 446
Акции и права	-	-	-	-	-	133 968	133 968
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	-	-	-	170 909	170 909
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	64 414	64 414
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	3 720	3 720
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	24 895	9 610	14 030	141 447	150 482	-	340 464
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	58 925	58 925
Вземания	-	-	-	-	-	27 519	27 519
Общо активи	88 573	9 610	32 872	309 696	352655	459 455 1	252 861

Дружеството извършва регулярно анализ на съответствието на активите и пасивите на Фонда и достатъчната наличност на ликвидни средства за посрещане на текущите плащания. На база на актюерски изчисления ръководството на Дружеството очаква предстоящите плащания в срок от една година да са в размер на 79.5 млн. лв., включително средствата на осигурените лица, които ще бъдат прехвърлени в други пенсионни фондове и във Фонда за изплащане на пожизнени пенсии и във Фонда за разсрочени плащания. Концентрацията на пенсионните плащания към осигурени лица се очаква да настъпи след двадесет и четири години на база на актюерското предположение, че 53.93% от осигурените в момента лица ще придобият право на пенсия след около двадесет и четири години.

16.2. Анализ на ликвидния риск

ПОАД и Фондът следват задълженията за ликвидност, произтичащи от раздел III на Наредба № 10/26.11.2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

За да се избегнат ликвидни проблеми се извършва контрол и оценка на ликвидността и паричните потоци на Фонда, като се предприемат и активни действия.

Върху ликвидността на Фонда се извършва ежедневно наблюдение. ПОАД следи изходящите и входящи парични потоци на ежедневна база.

ПОАД наблюдава и измерва ликвидния риск на база историческите входящи и изходящи парични потоци и изготвяната ежедневно пет-дневна прогноза за паричните потоци, свързани с дейността. На база на този анализ, ПОАД определя минимален праг на ликвидни парични средства и парични еквиваленти в портфейлите на управляваните фондове.

При констатиране на ликвидни проблеми е изградена процедура по уведомяване на заинтересованите лица от лицето отговорно за управлението на риска и лицето от специализираната служба за вътрешен контрол, определено да следи за спазване на изискванията на Наредба № 10/26.11.2003 г. на КФН. Отговорните лица са Изпълнителните директори, инвестиционния консултант и Съвета по инвестициите.

От започване на дейността на Фонда не е отчетен недостиг на ликвидни средства или затруднения при покриване на задълженията му.

През отчетния период фондът не е ползвал външни източници за осигуряване на ликвидни средства, като е изпълнявал своите текущи задължения в срок.

Всички текущи пасиви на Фонда са нелихвоносни и са с остатъчен матуритет до 1 месец.

16.3. Анализ на концентрационния риск

Концентрационният риск представлява рискът от концентриране на инвестиции в даден сектор от икономиката, валута, географска локация или един емитент. ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД, придържайки се стриктно към съществуващите регулации, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, се стреми да инвестира средствата на осигурените лица в УПФ „ЦКБ – Сила“ диверсифицирайки портфейла от активи по всеки един от споменатите по-горе компоненти. За целта се подбират ценни книжа както с фиксиран, така и с променлив доход. Книжата с фиксиран доход представляват облигации на държави или компании, отличаващи се със стабилност и предлагащи очаквана възвръщаемост, която има потенциал да изпревари темпа на инфлация през следващите години, като по този начин спомогне за постигане на положителна реална доходност от портфейла като цяло. Книжата с променлив доход са предимно на утвърдени или перспективни български компании, при които са налице възможности за постигане на растеж, изпреварващ този на БВП на страната.

По отношение на валутната диверсификация се акцентира върху активи деноминирани в лева и евро, тъй като задълженията на фонда са изразени в тези валути. Освен в тях, към 31.12.2020 г. присъстват и активи, деноминирани в щатски долари и един актив в румънски леи.

По отношение на географската диверсификация – приоритетно се инвестира на пазарите в България, както и на тези в страни от Централна и Източна Европа предвид очакванията за изпреварващ растеж през следващите години спрямо развитите пазари от Западна Европа и САЩ.

По отношение на концентрацията на активи, издадени от един емитент – ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД стриктно спазва заложените нормативни ограничения в законодателството, регламентиращо дейността на ФДПО и не допуска надвишаване на разрешените лимити.

16.4. Анализ на рисковете, свързани с пандемията, породена от вируса COVID-19

Основните рискове, пред които е изправено Дружеството са оперативния и пазарния риск.

С цел минимизиране завишеното ниво на оперативен риск, породен от разпространението на Covid-19 и с цел обезпечение на непрекъснатостта, регулярността и колективното управление на дейността в Дружеството, е изготвена добре функционираща система от действия в условията на извънредни ситуации. Разработен е план за действие и ефективно управление на работния процес.

Поради високата волатилност на финансовите пазари ПООД „ЦКБ-СИЛА“ подхожда консервативно при инвестиции във финансови инструменти. Портфейлът на Фонда е добре диверсифициран и при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта, в условията на действащата в момента пандемия, не се забелязва отклонение на данните за 2020г. спрямо тези от 2019г.

	2020г.	2019г.
Стойност на дял	2.00254	1.9868
Стойност на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт	1.94755	1.92091
Стойност на един дял при допускане за понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	1.94092	1.94684
Стойност на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	1.89338	1.89269
Изменение в стойността на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт	-2.75%	-3.32%
Изменение в стойността на един дял при допускане за понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	-3.08%	-2.01%
Изменение в стойността на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	-5.45%	-4.74%

16.5. Анализ на регулаторен и политически риск

Регулаторният и политическият риск са рискове, които са взаимно свързани и се отнасят до неблагоприятна промяна в нормативните разпоредби и вземане на политически решения, които да се отразят негативно на дейността, стойността на активите на управляваните фондове и съответно средствата на осигурените лица. През 03.2021 г. се приеха от законодателя промени в КСО, уреждащи фазата на изплащане в универсалните пенсионни фондове. Създават се отделни фондове за плащания, от които ще се изплащат пожизнени пенсии и разсрочени плащания. Дава се възможност на осигурените лица да изберат в зависимост от оставащите години до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО, дали да получават допълнителна пенсия от универсален фонд или да получават само пенсия от ДОО с ненамален коефициент. Първите плащания по сега действащото законодателство ще стартират 09.2021 г. Предстои приемането на редица подзаконови актове, уреждащи практическото прилагане на новите текстове в КСО. Ръководството на ПООД „ЦКБ-Сила“ АД следи внимателно и взема участие във всяко едно обсъждане на промени в нормативната уредба, които могат да застрашат интересите на осигурените лица в УПФ „ЦКБ-Сила“, като предприема адекватни действия в една силно регулирана среда и динамична обстановка. Законодателят е определил срок до 31.08.2021г. за привеждане дейността на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване, съобразно измененията и допълненията в КСО и подзаконовите нормативни актове.

В Държавен вестник бр. 92 от 2017 г. бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване. С него се извършиха промени в регламентацията на допълнителното пенсионно осигуряване, в следните основни насоки:

- Развитие на системата на корпоративно управление на пенсионноосигурителните дружества, повишаване на изискванията към членовете на управителните и контролните органи;
- Усъвършенстване на изискванията към системите за управление на пенсионноосигурителните дружества;
- Развитие на функциите на банките–попечители;
- Усъвършенстване на режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване;
- Съобразяване с изисквания на законодателството на Европейския съюз;
- Повишаване на изискванията към осигурителните посредници;
- Повишаване на прозрачността на допълнителното пенсионно осигуряване и на осведомеността на осигурените лица;
- Промяна в регулаторните правомощия и усъвършенстване на производствата по издаване на разрешения и одобрения;
- Други.

Основната част от измененията, свързани с режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване влязоха в сила на 18.11.2018 г. В съответствие с § 155, ал. 1 от ЗИДКСО дейността на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и управляваните от него пенсионни фондове е приведена в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса. Приети са документи – правилници, правила, вътрешни политики и други, като част от системата за управление на Дружеството, които са в сила от 18.05.2019 г.

Съгласно § 155, ал.3 от ЗИДКСО е изрично уреден срок до 31 декември 2021 г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат в съответствие с предвидените изисквания към инвестиционната дейност активите, притежавани от управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които към датата на влизането в сила на закона не отговарят на тези изисквания.

Ръководството на Дружеството е предприело необходимите действия за привеждане на инвестиционната дейност на Дружеството и управляваните от нея фондове в съответствие с изискванията на законодателството.

16.6. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Фонда могат да бъдат представени в следните категории:

	2020 '000 лв	2019 '000 лв
Финансови активи		
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 203 580	1 123 035
Кредити и вземания	29 643	27 477
Парични средства	60 771	43 382
Финансови пасиви		
Задължения	22 968	17 739

17. Политика и процедура за управление на нетните активи

Целите на ПОАД по отношение управлението на нетните активи са:

- Постигане на оптимална доходност, съразмерна с поемането на умерен риск за осигурените лица;
- Спазване на нормативните изисквания;
- Поддържане на висока ликвидност;
- Адекватно съотношение между вложените парични средства в ценни книжа и паричните инструменти.

Управлението на активите на Фонда, използването им за генериране на доход се извършва от „Мениджър Управление на Портфейли“ и Инвестиционния консултант на ПОАД в съответствие с нормативната уредба, Правилата на Фонда, под наблюдението на специализирана служба „Вътрешен контрол“, Риск мениджър и активното взаимодействие с Дирекция „Финансово счетоводна“ съгласно правилата за вътрешната структура и вътрешния контрол на ПОАД.

18. Определяне на справедлива стойност

Справедливата стойност на финансовите активи и пасиви търгувани на активни пазари (каквито са публично търгуемите ценни книжа) е базирана на пазарни котировки към последна дата на търгуване за годината. Финансов актив се счита за търгуван на активен пазар, ако пазарните котировки са налични от борси, дилъри, брокери и т.н., тези цени се представят като реални и редовно осъществявани пазарни сделки. При оценката на справедливата стойност на финансовите активи към 31 декември 2020, Фондът е приел следните критерии за определяне на активен пазар: среден брой сключени сделки най-малко 33 бр. за предходния тримесечен период и над 1.25% от средния Free Float изтъргуван обем за същия период, като двете условия се прилагат кумулативно.

Справедливата стойност на финансови активи, които не се търгуват на активен пазар се определя чрез използване на техники за оценка. Фондът използва различни методи за оценка и предположения, базирани на пазарни условия, съществуващи към края на годината.

Фондът е приел измененията в МСФО 13 и МСФО 7, в сила от 1 януари 2009 г., което изисква Фондът да класифицира оценяването по справедлива стойност чрез използване на йерархия на оценките по справедлива стойност, която отразява значимостта на входните данни, използвани при определяне на оценките. Йерархията на справедливите стойности има следните нива:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които пряко или косвено са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котираните цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котираните цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котираните цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми

корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

Нивото в йерархията на справедливите стойности, в рамките на която се категоризира оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват, се определя въз основа на най-ниския елемент от нивото, който е от значение за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. За тази цел значението на даден елемент се оценява като се съпоставя с оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. Ако при оценяването на справедливата стойност бъдат използвани наблюдаеми елементи, които се нуждаят от значително коригиране, основано на ненаблюдаеми елементи, такова признаване е от ниво 3. За оценяването на значението на даден елемент за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват е необходимо да бъдат взети предвид специфичните за даден актив или пасив фактори.

Следващата таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2020:

	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Групи финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата				
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	33 819	-	-	33 819
Корпоративни облигации	172 693	-	13 368	186 061
Корпоративни облигации в чужбина	23 815	-	25 822	49 637
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	96 443	-	-	96 443
Акции и права	64 846	-	83 307	148 153
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	173 638	-	-	173 638
Акции и права в чужбина	198 103	-	-	198 103
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	16 621	-	-	16 621
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	301 105	-	-	301 105
Общо финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 081 083	-	122 497	1 203 580

Следващата таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2019:

	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Групи финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата				
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	60 998	-	-	60 998
Корпоративни облигации	-	169 320	8 650	177 970
Корпоративни облигации в чужбина	51 146	-	-	51 146
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	119 446	-	-	119 446
Акции и права	48 159	-	85 809	133 968
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	170 909	-	-	170 909
Акции и права в чужбина	62 195	-	2 219	64 414
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	3 720	-	-	3 720
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	340 464	-	-	340 464
Общо финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	857 037	169 320	96 678	1 123 035

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2020 '000 лв.	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	8 902	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до пониска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	74 405	<i>Метод на нетната балансова стойност на активите</i>	НСА не е пазарна оценка на активите. Данните се изчисляват от последните публикувани финансови отчети на Дружествата без допълнителни корекции в стойността на позициите от отчета	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Корпоративни облигации	39 190	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до пониска справедлива стойност.
Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2019 '000 лв.	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	30 216	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до пониска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	57 812	<i>Метод на нетната балансова стойност на активите</i>	НСА не е пазарна оценка на активите. Данните се изчисляват от последните публикувани финансови отчети на Дружествата без допълнителни корекции в стойността на позициите от отчета	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Корпоративни облигации	8 650	<i>Метод на дисконтираните парични потоци</i>	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до пониска справедлива стойност.

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от началното салдо до крайното салдо на справедливите стойности от Ниво 3.

	Акции	Корпоративни облигации
	'000 лв.	'000 лв.
Салдо на 1 януари 2020	88 028	8 650
Печалби, включени в отчета за промени в нетните активи на разположение на осигурените лица	70	415
Покупки	4 193	12 037
Продадени и падежирани	(79)	(14)
Изходящи трансфери от Ниво 3	(24 868)	(8 072)
Входящи трансфери към Ниво 3	15 963	26 174
Салдо на 31 декември 2020	<u>83 307</u>	<u>39 190</u>

19. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на оторизирането му за издаване.

В този период е възникнало следното значително некоригиращо събитие:

В Държавен вестник бр. 19 от 2021г., бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (КСО). С него се извършват промени, касаещи регламентацията на т.нар. фаза на изплащане от универсалните пенсионни фондове. Уредени са и текстовете, регламентиращи поетите допълнителни гаранции от пенсионно осигурителните дружества относно изплащането на пенсии от ФДПО, включително гарантирания размер на бруто вноските, от които се определя размера на пенсията, ако натрупаната сума по осигурителната партида на лицето преди пенсиониране е по-малка от нея, както и определяне на гарантирания размер на пожизнената пенсия от Универсалните пенсионни фондове. Предвиждат се гъвкави срокове преди пенсиониране относно избора на лицата дали да продължат да се осигуряват в универсален фонд и да получават допълнителна пенсия или да прехвърлят средствата си във фонд „Пенсии“ на ДОО и да получават само една пенсия от ДОО с ненамален коефициент. Новите условия за вземане на решение от лицата за прехвърляне на средствата им във фонд „Пенсии“ на ДОО са: ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО:

1. от 1 януари 2022 г. до 31 декември 2025 г. – не по-късно от една година преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

2. от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. – не по-късно от две години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

3. от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. – не по-късно от три години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

4. от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. – не по-късно от 4 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

5. след 1 януари 2038 г. – не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО.

За лицата, осигурени в Универсален пенсионен фонд, са регламентирани три вида плащания на пенсионери:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост, която представлява месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към датата на определянето му. Видовете пожизнена пенсия, които може да се отпускат, са:

- ✓ пожизнена пенсия без допълнителни условия;
 - ✓ пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане;
 - ✓ пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст.
- Разсрочено изплащане за период определен от лицето, ако натрупаната сума по осигурителната му партида недостига за отпускане на пожизнена пенсия. Месечният размер на разсроченото плащане към датата на определянето му не може да бъде по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към същата дата и по-малък от 15 на сто от нейния размер
- Еднократно изплащане- ако натрупаната сума по осигурителната партида на лицето е до три минимални пенсии.

В § 109 от ЗИДКСО е предвиден срок до 31 август 2021г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса.

С преходни и заключителни разпоредби на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, обнародван в ДВ, бр. 103 от 2020г., се приемат и промени, които пряко влияят върху дейността на Фонда:

С § 9. се определят следните права на осигурените лица в УПФ:

- ✓ Лицата, на които до 30 юни 2021 г. включително остават по-малко от 5 години до навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО и на които не е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, могат еднократно, в срок до 30 юни 2021 г., да упражнят правото на избор по чл. 46 от КСО за промяна на осигуряването им от универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" на държавното обществено осигуряване по реда на наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.
- ✓ Лицата, на които е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст с начална дата до 31 декември 2020 г. включително, с намален индивидуален коефициент съгласно чл. 70, ал. 10 от КСО, имат право в срок до 30 юни 2021 г. да поискат преизчисляването ѝ без намаление на индивидуалния коефициент, ако прехвърлят средствата от индивидуалната си партида в универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" на държавното обществено осигуряване.

Ръководството на Дружеството ще предприеме необходимите действия за привеждане дейността на Дружеството и Фондовете в съответствие с новите изисквания на КСО и подзаконовите нормативни актове, свързани с него.

20. Одобрение на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2020 г. (включително сравнителната информация) е одобрен от Управителния съвет на 22 март 2021 г.